

Standardy péče o přírodu a krajinu

ARBORISTICKÉ STANDARDY	ZAKLÁDÁNÍ A PÉČE O POROSTY DŘEVIN	SPPK A02 008:2023
Řada A		

Planting and management of woody plant growths

Gehölzbestände: Anbau und Pflege

Tento standard je určen pro definici technických a technologických postupů používaných při zakládání a péči o zapojené porosty dřevin rostoucích v prostředí mimo les.

Tento standard je uplatnitelný i v případě porostů dřevin s definovanou specifickou funkcí, např. břehové porosty vodních toků, větrolamy, porosty sloužící k úpravě vodního režimu půd, protierozní zalesnění apod. Tento standard nelze uplatnit v ochranných pásmech technické infrastruktury.

Zdroje:

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 183/2006 Sb. o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 139/2004 Sb., kterou se stanoví podrobnosti o přenosu semen a sazenic lesních dřevin, o evidenci o původu reprodukčního materiálu a podrobnosti o obnově lesních porostů a o zalesňování pozemků prohlášených za pozemky určené k plnění funkcí les a její novelizace.

Vyhláška č. 189/2013 Sb., o ochraně dřevin a povolování jejich kácení ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení vlády č. 339/2017 Sb., o bližších požadavcích na způsob organizace práce a pracovních postupů při práci v lese a na pracovních obdobích charakteru.

Nařízení vlády č. 362/2005 Sb., o bližších požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na pracovištích s nebezpečím pádu z výšky nebo do hloubky.

ČSN 464902 (1984): Výpěstky okrasných dřevin. Společná a základní ustanovení.

ČSN 482115 (2012): Sadební materiál lesních dřevin.

ČSN 482116 (2015): Umělá obnova lesa a zalesňování.

ČSN 482117 (2014): Příprava stanoviště pro obnovu lesa a zalesňování.

ČSN 839001 (1999): Sadovnictví a krajinářství – Terminologie, základní odborné termíny a definice.

ČSN 83 9021 (2006): Technologie vegetačních úprav v krajině - Rostliny a jejich výsadba.

ČSN 839051 (2006): Technologie vegetačních úprav v krajině - Rozvojová a udržovací péče o vegetační plochy.

Zpracování standardu:

Pro AOPK ČR zpracovala v r. 2014 – 2023 Lesnická a dřevařská fakulta, Mendelova univerzita v Brně.

Oponentské pracoviště:

Fakulta záhradnictva a krajinného inžinierstva, Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre

Autorský kolektiv:

Ing. Aleš Fišr, Ing. Václav Hurt, Ph.D., Ing. Tomáš Staněk, doc. Ing. Pavel Šimek, Ing. Brigita Neumannová

Dokumentace ke zpracování standardu je dostupná v knihovně AOPK ČR.

Standard schválen

13-10-2023

RNDr. František Pelc
Ředitel AOPK ČR

Obsah

1 Účel a náplň standardu.....	3
1.1 Účel standardu.....	3
1.2 Kvalifikace osob.....	3
1.3 Právní rámec	4
2 Výklad a definice pojmů	7
3 Klasifikace porostů	9
3.1 Obecné zásady	9
3.2 Hodnocení stavu porostů	9
3.3 Soupis porostů.....	9
3.4 Dendrologický průzkum	10
3.5 Navazující a specializované průzkumy.....	12
3.6 Výčetka (soupiska)	12
4 Zakládání a obnova porostů	14
4.1 Obecné zásady	14
4.2 Způsoby zakládání a obnova porostů.....	14
5 Péče o porosty	16
5.1 Dokončovací a rozvojová péče.....	16
5.2 Kontrola a udržovací péče o porosty	16
5.3 Kácení porostů	16
6 Technologie.....	18
Příloha č. 1 Pěstební stav porostu – popis jednotlivých stupňů.....	20
Příloha č. 2 Popis vývojových fází porostů dřevin.....	21
Příloha č. 3 Perspektiva porostu – popis jednotlivých stupňů.....	23
Příloha č. 4 Stanovení dendrologického potenciálu porostu dřevin	24
Příloha č. 5 Příklad tabulek dendrologického průzkumu porostů včetně návrhu pěstebních opatření.....	25
Příloha č. 6 Příklad tabulky s výčtem odstraňovaných dřevin (výčetka)	26
Příloha č. 7 Seznam zpracovávaných Standardů péče o přírodu a krajinu (Arboristické standardy)	27

1 Účel a náplň standardu

1.1 Účel standardu

- 1.1.1 Standard definuje metodické postupy hodnocení porostů dřevin rostoucích mimo les a rozsah a techniku následných pěstebních zásahů, tak aby nedošlo k nedovolenému zásahu do dřevin rostoucích mimo les (viz ust. § 7 zákona č. 114/1992 Sb. a § 2 vyhlášky č. 189/2013 Sb.). Standard dále specifikuje principy zakládání a obnovy porostů.
- 1.1.2 Standard je uplatnitelný i v případě porostů dřevin s definovanou specifickou funkcí (např. břehové porosty vodních toků, větrolamy, porosty sloužící k úpravě vodního režimu půd, protierozní zalesnění apod.) a nelze ho uplatnit v ochranných pásmech technické infrastruktury. Postup podle tohoto standardu je uplatňován v souladu s jejich specifickou funkcí.
- 1.1.3 V případě přírodě blízkých porostů ve volné krajině není péče vždy žádoucí/nezbytná, s výjimkou zásahů potřebných k zajištění provozní bezpečnosti.
- 1.1.4 Ustanovení standardu navazují na ostatní standardy péče o přírodu a krajinu, zejména řady A - arboristické standardy.
- 1.1.5 V případě porostů, které jsou součástí územního systému ekologické stability (dále jen ÚSES) je třeba respektovat standardy řady C (ÚSES a krajínotvorné prvky):
- SPPK C02 001 Realizace biocenter a biokorodů ÚSES,
 - SPPK C02 002 Vytváření krajínotvorných a interakčních prvků,
 - SPPK C02 004 Péče o skladebné části ÚSES vč. krajínotvorných a interakčních prvků.

1.2 Kvalifikace osob

- 1.2.1 Kontrolu porostů dřevin provádí osoby pověřené jejich vlastníkem nebo správcem.
- 1.2.2 Komplexní hodnocení stavu porostů dřevin má interdisciplinární charakter a zahrnuje analýzu široké škály faktorů. Jedná se o odbornou činnost, která musí být prováděna kompetentní osobou, kterou mohou být:
- soudní znalci dle zákona č. 254/2019 Sb. o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, se specializací zahrnující hodnocení stavu stromů nebo obdobnou specializací, nebo
 - absolventi studijních programů a oborů fakult lesnických, zahradnických, přírodovědných, environmentálních apod., kde je problematika hodnocení stavu stromů a porostů dřevin vyučována, nebo
 - držitelé národního či mezinárodního dokladu prokazujícího odborné znalosti v této oblasti.
- 1.2.4 Doporučenou kvalifikací pro osoby provádějící úpravu stanovištních poměrů dřevin a zásahy v porostech dřevin, které nejsou považovány za práce ve výškách je úspěšné absolvování odborného zahradnického nebo lesnického učiliště nebo vyššího vzdělání v tomto oboru, případně jiný národní nebo mezinárodní doklad prokazující odborné znalosti v oboru zahradnictví, zahradní a krajínářské architektury, lesnictví či arboristiky.

- 1.2.4 Doporučenou kvalifikací pro osoby provádějící rizikové kácení a další výškové práce v porostech dřevin je dokončené středoškolské vzdělání v daném oboru či jiný uznávaný národní nebo mezinárodní doklad prokazující odborné znalosti v oboru arboristiky, kvalifikaci bezpečně se pohybovat v koruně za použití lezecké techniky nebo vysokozdvížné plošiny.

1.3 Právní rámec

- 1.3.1 **Zákon č. 114/1992 Sb.**, o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů zajišťuje ochranu dřevin rostoucích mimo les před poškozováním a ničením (§ 7 odst. 1), stanovuje povinnost vlastníkům o dřeviny pečovat (§ 7 odst. 2), upravuje problematiku povolování kácení dřevin (§ 8) a ukládání náhradní výsadby za kácené dřeviny (§ 9). Ke kácení dřevin je nezbytné povolení orgánu ochrany přírody, není-li dále stanoveno jinak. Zákon dále upravuje ochranu památných a zvláště chráněných druhů stromů.
- 1.3.2 V případě péče o porosty (kácení z důvodů pěstebních) zákon stanovuje možnost kácet při provádění výchovné probírky porostů nebo obnovy porostů v režimu oznámení. Kácení z těchto důvodů musí být oznámeno písemně nejméně 15 dnů předem orgánu ochrany přírody, který je může pozastavit, omezit nebo zakázat, pokud odporuje požadavkům na ochranu dřevin.
- 1.3.3 Zákon (ust. § 5 odst. 4 a 5, § 16 odst. 1 písm. f), § 26 odst. 1 písm. d), 29 písm. e), a § 34 odst. 1 písm. d) také reguluje záměrné šíření nepůvodních druhů rostlin a kříženců druhů rostlin v krajině a dále záměrné šíření nepůvodních druhů rostlin ve zvláště chráněných částech přírody (národní parky, chráněné krajinné oblasti, národní přírodní rezervace, přírodní rezervace).
- 1.3.4 V ust. § 5 odst. 3 zákon stanovuje povinnost při provádění zemědělských, lesnických a stavebních prací, při vodohospodářských úpravách a v dopravě a energetice vždy postupovat tak, aby nedocházelo k nadměrnému úhynu rostlin a zraňování nebo úhynu živočichů nebo ničení jejich biotopů, kterému lze zabránit technicky i ekonomicky dostupnými prostředky.
- 1.3.5 **Vyhláška č. 189/2013 Sb.**, o ochraně dřevin a povolování jejich kácení, ve znění pozdějších předpisů blíže upravuje podmínky pro povolování kácení dřevin a pro tento účel mj. definuje zapojený porost dřevin jako porost dřevin, v němž se jejich nadzemní části vzájemně dotýkají, prorůstají nebo překrývají, a obvod kmene jednotlivých dřevin měřený ve výšce 130 cm nad zemí nepřesahuje 80 cm; jestliže některá z dřevin v porostu přesahuje uvedené rozměry, posuzuje se vždy jako jednotlivá dřevina (nejde-li o obnovu či výchovnou probírku porostu). Vyhláška stanovuje, že povolení není třeba pro dřeviny o obvodu kmene do 80 cm měřeného ve výšce 130 cm nad zemí, pro zapojené porosty dřevin (pokud celková plocha kácených zapojených porostů dřevin nepřesahuje 40 m²), pro porosty energetických dřevin nebo vánočních stromků (zpravidla jednoho druhu, pěstovaných pro dosažení rychlé a vysoké produkce stromků nebo dřevní hmoty a s produkčním cyklem mezi sklizněmi do 10 let) a pro ovocné dřeviny rostoucí na pozemcích v zastavěném území evidovaných v katastru nemovitostí jako druh pozemku zahrada nebo zastavěná plocha a nádvoří.
- V souvislosti s kácením zapojených porostů je nutné upozornit, že pokud je káceno více zapojených porostů dřevin najednou, musí se posuzovat plocha, kterou vytvářejí dohromady všechny – tedy sečíst plochy jednotlivých zapojených porostů

dřevin a teprve jejich součet porovnat se stanoveným limitem, tj. 40 m².¹ Povolení kácení dřevin tak podléhá i záměr, při kterém dochází ke kácení několika menších ploch zapojeného porostu, které až v součtu dosahují stanovený limit 40 m². Účelem je ochrana zapojených porostů před nepřipustnou „salámovou metodou,“ při které může postupným kácením menších ploch bez nutnosti povolení dojít až k celkové likvidaci porostu.

V případě nejasností, zda v konkrétním případě kácení dřevin podléhá povolení či nikoliv, se lze obrátit na příslušný orgán ochrany přírody se žádostí o předběžnou informaci.² Orgány ochrany přírody jsou povinny žadateli sdělit, zda je pro daný záměr nutné získat povolení příp. jiný úkon a podle jakých hledisek bude orgán ochrany přírody žádost posuzovat.

1.3.6 **Zákon č. 13/1997 Sb.**, o pozemních komunikacích (ust. § 33) upravuje podmínky výsadeb stromů a keřů podél komunikací z hlediska rozhledových poměrů a stav silniční vegetace na silničních pomocných pozemcích a na jiných vhodných pozemcích tvořících součást dálnice, silnice nebo místní komunikace z hlediska bezpečnosti užití pozemní komunikace a umožnění údržby komunikací či obhospodařování sousedních pozemků (ust. § 15).

1.3.7 **Řez dřevin** rostoucích mimo les může obecně provádět vlastník či jiná oprávněná osoba bez předchozího povolení či oznámení orgánu ochrany přírody v rozsahu a technologii, kterou nedojde k nedovolenému zásahu do dřevin rostoucích mimo les (viz ustanovení § 7 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb. a § 2 vyhlášky č. 189/2013 Sb.³).

1.3.8 Výjimku z 1.3.7 tvoří dřeviny se zvláštním režimem ochrany dle zákona č. 114/1992 Sb. zejména:

- vyhlášené jako památné (ust. § 46),
- dřeviny, které jsou biotopem jiných organismů, v kategorii ohrožený druh, silně či kriticky ohrožený druh (ust. § 48 a násl.)
- zvláště chráněné druhy volně rostoucích stromů – tis červený (*Taxus baccata*), muk (jeřáb) český (*Sorbus bohemica*), jeřáb krkonošský (*Sorbus sudetica*), jalovec obecný nízký (*Juniperus communis subsp. alpina*), dřín obecný (*Cornus mas*), dub pýřitý (*Quercus pubescens*) (ust. § 49),
- dřeviny, u kterých by zásahem mohlo dojít k poškození nebo ničení hnízd a vajec nebo úhynu či významnému rušení (zejména během doby rozmnožování) volně žijících ptáků, pokud není orgánem ochrany přírody stanoven odchýlný postup (ust. § 5b odst. 1),
- dřeviny, které jsou součástí významného krajinného prvku (VKP) (ust. § 4 odst. 2).

V takovém případě je pro ošetření dřevin nutný odpovídající správní akt příslušného orgánu ochrany přírody.

¹ JELINKOVA, J. Zákon o ochraně přírody a krajiny. Praktický komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021, s. 73

² § 90 odst. 24 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, ve spojení s § 139 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

³ (1) Nedovolenými zásahy do dřevin, které jsou v rozporu s požadavky na jejich ochranu, se rozumí zásahy vyvolávající poškozování nebo ničení dřevin, které způsobí podstatné nebo trvalé snížení jejich ekologických nebo společenských funkcí nebo bezprostředně či následně způsobí jejich odumření.

(2) O nedovolený zásah podle odstavce 1 se nejedná, pokud je prováděn za účelem zachování nebo zlepšení některé z funkcí dřeviny, v rámci péče o zvláště chráněný druh rostliny nebo živočicha anebo pokud je prováděn v souladu s plánem péče o zvláště chráněné území.

- 1.3.9 Zásahy do dřevin, zejména jejich kácení nesmí být v rozporu se základními a bližšími ochrannými podmínkami ZCHÚ.
- 1.3.10 Dřeviny v lokalitách soustavy Natura 2000 nemají specifický režim ochrany. Zásahy do dřevin (zejména kácení) ale nesmí mít negativní vliv na předmět ochrany.
- 1.3.11 Může-li být zásahem do porostu snížen nebo změněn krajinný ráz (snížením jeho estetické a přírodní hodnoty), nelze tento zásah provést, pokud není příslušným OOP vydán souhlas podle § 12 odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny.
- 1.3.12 **Ze zákona č. 20/1987 Sb.** České národní rady o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů vyplývá povinnost všech osob počínat si tak, aby nezpůsobily nepříznivé změny stavu kulturních památek nebo jejich prostředí a neohrožovaly zachování a vhodné společenské uplatnění kulturních památek (ust. § 9 odst. 3). V případě řezu, kácení či výsadby dřevin v památkově chráněných objektech a zónách, které jsou kulturní památkou, národní kulturní památkou, památkovou rezervací, památkovou zónou či v ochranném pásmu nemovité kulturní památky, památkové rezervace nebo památkové zóny je vlastník povinen opatřit si předem závazné stanovisko orgánu památkové péče (ust. § 14 odst. 1). Podle §14 odst. 7 má též vlastník nebo projektant projekt či přípravnou dokumentaci týkající se úpravy dřevin projednávat v průběhu zpracování s odbornou organizací státní památkové péče (tj. NPÚ).

2 Výklad a definice pojmů

- 2.1 **Dendrologický potenciál** je soubornou charakteristikou, vyjadřující stabilitu a perspektivu hodnoceného porostu. Nelze jej posuzovat jinak, než v kontextu všech hodnocených atributů porostu, popř. vymezené porostní skupiny a to v přímé vazbě na primární, popř. jiné doplňkové funkce.
- 2.2 **Objekt krajinářské architektury (objekt zeleně)** - představuje samostatně funkční celek, který je výsledkem tvůrčí činnosti založené na principech uplatňovaných v krajinářské architektuře. Základní podmínkou udržitelnosti objektu krajinářské architektury je systémová péče. Podle převládající funkce objektů rozlišujeme řadu jejich funkčních typů (např. zahrada, park, zeleň dopravních staveb aj.).
- 2.3 **Obnova porostu** - soubor péstebních opatření směřujících k vytvoření nového porostu na místě porostu původního, a to buď uměle (výsadbou) nebo přirozeně (s využitím generativních nebo vegetativních postupů). Účelem obnovy porostů je dlouhodobé udržení porostu stejného charakteru na konkrétní lokalitě, jako byl porost předcházející.
- 2.4 **Pěstební cíl** – vytyčuje a popisuje vlastnosti porostu, ke kterým má porost v určitém časovém horizontu dospět s ohledem na jeho stanovištní podmínky a funkci. Pěstební cíl se stanovuje v souladu s kompozičním záměrem, který je zpravidla definován v projektové dokumentaci zpracované pro daný objekt zeleně. Pokud taková dokumentace není zpracovaná, musí být funkce porostu popsána v rámci popisu péstebního cíle.
- 2.5 **Porost dřevin** – soubor dřevin (keřovitého, stromovitého vzrůstu nebo jejich kombinace), který vytváří kompaktní celek plošného charakteru se specifickými podmínkami (např. mikroklimatem, převážně souvislým zápojem, vzájemnými vazbami mezi jedinci a porostními patry), v němž se dřeviny významně ovlivňují a zpravidla si konkurují, a který vyžaduje výchovnou probírku nebo vněm dochází k samovolné redukci počtu jedinců.⁴ Typickým příkladem porostu je zapojený porost dřevin ve smyslu § 1 písm. a) vyhlášky č. 189/2013 Sb.⁵, nebo intenzivně pěstovaný zapojený ovocný sad.
- 2.6 **Porost dřevin komponovaný** - naplňuje zcela výše uvedenou definici porostu dřevin (2.4). Vlastnosti komponovaného porostu jsou záměrně formulovány a na základě filosofických, estetických nebo uměleckých pohnutek člověka, jsou rozvíjeny v duchu myšlenky kompozice celého objektu krajinářské architektury.
- 2.7 **Porostní skupina** - soubor jedinců (stromů, popř. keřů nebo jejich kombinace), který je homogenní v jednom nebo v několika následujících attributech: péstební stav, druhová skladba, struktura porostní výstavby, stav kompozice.
- 2.8 **Skupina stromů/dřevin** - je soubor stromů, zpravidla s jednoduchou prostorovou strukturou. Jedinci vytvářející porostní okraj vytváří zpravidla větší korunový prostor vegetačního prvku než jedinci uvnitř skupiny. Uvedené charakteristiky vymezují tento vegetační prvek vůči porostu dřevin. Podle zastoupení taxonů podílejících se na prostorové struktuře vegetačního prvku dále rozlišujeme zapojené

⁴ viz Věstník MŽP, ročník XXXII, částka 3, duben 2022, str. 3

⁵ Zapojeným porostem dřevin je porost dřevin, v němž se jejich nadzemní části vzájemně dotýkají, prorůstají nebo překrývají, a obvod kmene jednotlivých dřevin měřený ve výšce 130 cm nad zemí nepřesahuje 80 cm; jestliže některá z dřevin v porostu přesahuje uvedené rozměry, posuzuje se vždy jako jednotlivá dřevina.

skupiny stromů listnaté, jehličnaté a smíšené. Skupiny stromů podle zápoje rozdělujeme na skupiny stromů zapojené a rozvolněné. Pokud je ve skupině stromů zastoupená keřová etáž, tak hovoříme o skupině stromů s podrostem keřů. Na skupinu stromů/dřevin, kde se nadzemní části jednotlivých dřevin vzájemně dotýkají, prorůstají nebo překrývají, a obvod kmene těchto dřevin měřený ve výšce 130 cm nad zemí nepřesahuje 80 cm je z hlediska povolování kácení nahlíženo jako na zapojený porost (§ 1 písm. a) vyhlášky č. 189/2013 Sb.).

- 2.9 **Stromořadí** - je liniové uspořádání stromů (viz § 1 písm. c) vyhlášky č. 189/2013 Sb.)⁶ vymezené jednotnou funkcí a stejným kompozičním cílem. Nejčastěji rozdělujeme stromořadí podle pěstebního tvaru na tvarované a volně rostlé. Podle prostorového uspořádání vzniká množství charakteristických typů, které se liší počtem stran (především u uličních stromořadí) a řad.
- 2.10 **Výčetka** – soupis dřevin, které jsou navrženy k odstranění.
- 2.11 **Výčetní tloušťka** - tloušťka (průměr) kmene stromu v tzv. výčetní výšce, tj. 1,3 m nad úrovní terénu. Měří se kolmo na osu kmene.
- 2.12 **Výchovná probírka** - je prováděna pomocí kladného nebo záporného výběru, při kterém dochází v průběhu růstu porostu ke snižování počtu jedinců odstraňováním nežádoucích jedinců, a to s cílem zlepšení jeho stability a zajištění dlouhodobé existence, a to vždy s ohledem na konkrétní požadovanou funkci porostu.
- 2.13 **Založení/zakládání porostu** - soubor prací a opatření nutných pro následný růst a vývoj nového porostu.

6 Stromořadím je souvislá řada nejméně deseti stromů s pravidelnými rozestupy; chybí-li v některém úseku souvislé řady nejméně deseti stromů některý strom, je i tento úsek považován za součást stromořadí; za stromořadí se nepovažují stromy rostoucí v ovocných sadech, školkách a porostech energetických dřevin nebo vánočních stromků.

3 Klasifikace porostů

3.1 Obecné zásady

- 3.1.1 Za porost **nelze** považovat stromořadí nebo jiné skupiny dřevin, ve kterých nevznikají specifické podmínky typické pro porost (viz 2.5), a tedy i zásahy v těchto vegetačních prvcích mají charakter ošetřování jednotlivých dřevin.
- 3.1.2 Rozsáhlejší porosty, porostní celky (nebo komplexy) je vhodné rozdělit dle funkce, přirozených hranic či technologických potřeb na několik dílčích porostů.
- 3.1.3 Uvnitř hranic porostu mohou být vymezeny nižší jednotky nazývané **porostní skupiny** (viz 2.6) jako jeho dílčí části.
- 3.1.4 V případě prostorově nevelkých či homogenních porostů může být porost tvořen pouze jednou porostní skupinou.
- 3.1.5 Formát předávaných dat bude určen platnými (právními) předpisy; v případě neexistence relevantních předpisů bude stanoven na základě dohody mezi zadavatelem a objednatelem.

3.2 Hodnocení stavu porostů

- 3.2.1 Porosty dřevin jsou spolu s individuálně hodnocenými stromy součástí základních ploch zeleně dle SPPK A01 001 Hodnocení stavu stromů a jsou jednoznačně identifikované kódovým označením.
- 3.2.2 Hodnocení porostů může probíhat ve dvou krocích (úrovních podrobnosti):
- **soupis porostů,**
 - **dendrologický průzkum.**
- 3.2.3 V případě potřeby navazují na dendrologický průzkum další **specializované průzkumy** a hodnocení (viz 3.5).

3.3 Soupis porostů

- 3.3.1 Zahrnuje základní identifikační údaje k jednotlivým porostům:
- **lokizaci** porostu určující jeho rozlohu⁷ – zakres pomocí polygonu, který zpravidla kopíruje vnější (obvodové) linie kolmých průmětů korun dřevin zahrnutých do porostu,
 - **označení** pořadovým číslem,
 - **výměra** porostu,
 - **popis a funkce** porostu v prostorové struktuře – upřesňující informace včetně významu porostu z hlediska historického vývoje dané lokality/objektu, kompozice; údaje důležité z hlediska vymezení porostu a jeho dalšího členění,
 - **rozčlenění** porostu do porostních skupin – označují se písmenem za číslem porostu,
 - stanovení **typu** porostní skupiny: porost stromů a keřů/lián, porost stromů, porost keřů a/nebo lián.

⁷ Obecné požadavky na přesnost a použitý souřadný systém odpovídají SPPK A01 001 Hodnocení stavu stromů.

3.4 Dendrologický průzkum

- 3.4.1 Dendrologický průzkum má část výkresovou (grafickou) a textovou. Kromě základních údajů ze soupisu porostů (viz 3.3) zahrnuje i **podrobnější charakteristiku jednotlivých porostních skupin.**
- 3.4.2 Probíhá metodou terénního šetření/průzkumu, v rámci kterého jsou zjištěny hodnoty požadovaných atributů. V opodstatněných případech lze využít kvalifikovaný odhad.
- 3.4.3 Stromy významné či z jiného hlediska vyžadující individuální přístup je vhodné z porostu vyčlenit a hodnotit jednotlivě (dle SPPK A01 001 Hodnocení stavu stromu).
- 3.4.4 V případě kácení (nejde-li o obnovu či výchovnou probírku) je nutné hodnotit jednotlivě také všechny stromy s obvodem kmene nad 80 cm ve výšce 130 cm nad zemí (ust. §1 písm. a) vyhlášky č. 189/2013 Sb.). Ke kácení takových stromů je třeba povolení orgánu ochrany přírody.
- 3.4.5 Za součást zapojeného porostu dřevin se nepovažují dřeviny, které jsou součástí stromořadí.
- 3.4.6 **Charakteristika porostních skupin** se zpracovává podle typu porostní skupiny. Základní typy porostní skupiny jsou:
 A - porost stromů a keřů, včetně jednotlivých keřů,
 B - porost pouze stromů,
 C - porost pouze keřů a/nebo lián.
- 3.4.7 Charakteristika porostních skupin tvořených pouze **stromy či stromy a keři/liánami** (typ A a B) zahrnuje stanovení:
 - **výměry,**
 - **vývojové fáze** (viz 3.4.9)
 - **taxonomické skladby** s početním nebo procentuálním zastoupením jednotlivých taxonů;
 - **velikostních kategorií** (viz 3.4.10),
 - **perspektivy** porostní skupiny (3.4.11).
- 3.4.8 Charakteristika porostních skupin tvořených pouze **keři a/nebo liánami** (typ C) zahrnuje stanovení:
 - **výměry,**
 - **pokryvnosti keřů** - vyjádřena procentickým podílem z celkové výměry porostní skupiny,
 - **taxonomické skladby** s početním nebo procentuálním zastoupením jednotlivých taxonů;
 - **velikostních kategorií** s uvedením procentického podílu jednotlivých kategorií:
 1 – keře nízké (druhy keřů v dospělosti dosahující výšky přibližně do 1 m),
 2 – keře střední a vysoké (druhy keřů v dospělosti dosahující výšky více jak 1 m),
 3 – liány;
 - **pěstebního stavu** – hodnocen ve stupnici, případně doplněn komentářem (podrobný popis jednotlivých kategorií viz příloha č. 1):
 a – zcela vyhovující,

- b – uspokojivý,
- c – neuspokojivý.

Forma specifikace opatření je dána tabulkou v příloze č. 5.

3.4.9 **Vývojová fáze** se stanovuje pro každou porostní skupinu zařazením do jedné z následujících kategorií (podrobný popis jednotlivých kategorií viz příloha č. 2):

- 1 - **mladý porost** zahrnuje fázi kultury, náletu/nárostu, mlaziny a tyčkoviny. V této vývojové fázi probíhají především ochranné a výchovné zásahy.
- 2 - **porost středního věku** zahrnuje fáze tyčoviny a nastávající kmenoviny, tedy stromy s výčetní tloušťkou 7 – 25 cm (tj. s obvodem kmene do 80 cm ve výšce 130 cm nad zemí).
- 3 - **dospívající a dospělý porost** je vývojová fáze, kdy v porostu začínají převládat jedinci s výčetní tloušťkou nad 25 cm (tj. s obvodem kmene nad 80 cm ve výšce 130 cm nad zemí).
- 4 - **věkově a prostorově diferencovaný porost** představuje porost s výraznou porostní diferenciací, stratifikací a přítomností více vývojových fází; zahrnuje také porosty s vysokou biologickou hodnotou (senescentní).

3.4.10 Porostní skupiny lze dále členit do **velikostních kategorií** definovaných převažujícím souborem tloušťkových stupňů. Pro každou kategorii se uvádí počet jedinců nebo jejich procentuální zastoupení a také výška zástupce dané kategorie (průměr).

Stupnice:

- 1 - výčetní tloušťka 0-10 cm,
- 2 - výčetní tloušťka 11-25 cm,
- 3 - výčetní tloušťka 26-50 cm,
- 4 - výčetní tloušťka 51 cm a více.

Do velikostní kategorie 1 se současně zařazují porosty keřů a lián. Počet jedinců nebo jejich procentuální zastoupení lze ve velikostní kategorii 1 nahradit stanovením plochy.

3.4.11 Pro každou velikostní kategorii se stanovuje její **perspektiva** z hlediska vitality a zdravotního stavu zařazením do jedné z následujících kategorií (podrobný popis jednotlivých kategorií viz příloha č. 3):

- a - dlouhodobě perspektivní,
- b - krátkodobě perspektivní,
- c - neperspektivní.

Toto hodnocení je vhodné doplnit slovním popisem. Stejný způsob hodnocení se použije pro hodnocení porostní skupiny jako celku.

3.4.12 U věkově a prostorově diferencovaných porostů (3.4.9) se uvádí navíc **zastoupení porostních etáží** dle následující tabulky (H = výška horní porostní etáže). Taxonomické složení, velikostní kategorie (3.4.10) a perspektiva (3.4.11) se pak stanovují pro jednotlivé porostní etáže.

1	N	nadúroveň	Stromy, jejichž koruna tvoří podíl hmoty hlavní porostní etáže, přitom však vrcholová část koruny významně převyšuje horní výšku hlavní porostní etáže.
---	---	------------------	---

2	H	horní porostní etáž	Stromy, jejichž koruna tvoří dominantní část hmoty hlavní porostní etáže (základní složka hlavní etáže porostu).
3	1/2H-H		Stromy, výrazně převyšující polovinu výškové úrovně porostu, avšak nedosahují horní výšky hlavní porostní etáže (jedinci vrůstající, popř. ustupující z hlavní etáže porostu).
4	1/3H-1/2H	střední porostní etáž	Stromy dosahující přibližně poloviny výškové úrovně hlavní porostní etáže (jedinci střední úrovně porostu).
5	do 1/3H	dolní porostní etáž	Stromy dosahující maximálně třetiny výškové úrovně hlavní porostní etáže.
6	K + Na		Keře a stromy ve věkovém stádiu náletů a nárůstů.

- 3.4.13 U věkově a prostorově diferencovaných porostů (3.4.9) se dále doporučuje zhodnocení dendrologického potenciálu porostu (viz Příloha č. 4).
- 3.4.14 U porostů komponovaných či významných z hlediska památkové péče se doporučuje postupovat dle Metodiky hodnocení porostů dřevin pro potřeby památkové péče certifikované Ministerstvem kultury ČR.⁸
- 3.4.15 Na základě dendrologického průzkumu, případně dalších doplňujících průzkumů (viz 3.5) jsou pro jednotlivé velikostní kategorie navržena **pěstební opatření** (zásahy) dle stanovených technologií viz 6.1. Návrh vždy vychází z pěstební cíle (viz 2.4).

3.5 Navazující a specializované průzkumy

- 3.5.1 V případě potřeby mohou probíhat i další typy průzkumů, zejména:
- vyhodnocení dendrologického potenciálu porostu,
 - hodnocení významu porostů pro kompozici objektů krajinářské architektury,
 - fytopatologický průzkum,
 - základní biologický průzkum (včetně výskytu zvláště chráněných druhů, a ohrožených druhů dle červených seznamů),
 - stanovení biologické hodnoty porostu,
 - ocenění porostu apod.

3.6 Výčetka (soupiska)

- 3.6.1 Výčetka (soupiska) včetně výkresové přílohy je nedílnou součástí zadání realizace navržených pěstebních zásahů.
- 3.6.2 V případě odstraňování porostu ve vývojové fázi mladý porost (viz 3.4.9), případně zapojených porostů keřů či lián lze výčet jednotlivých dřevin (počet) nahradit definicí výměry kácené plochy s uvedením zastoupení jednotlivých taxonů.
- 3.6.3 Vyznačování stromů určených ke kácení lze provádět současně se zpracováním výčetky, nejlépe pomocí dvou značek – jedné na kmene přibližně ve výčetní výšce a jedné na bázi kmene (v místě ponechaného pařezu).
- 3.6.4 Výčetka obsahuje následující informace (viz Příloha č. 6):

⁸ Pavel BORUSÍK, Jiří MARTINEK a Pavel ŠIMEK. Metodika hodnocení porostů dřevin pro potřeby památkové péče. Certifikovaná metodika. Lednice: Mendelova univerzita v Brně, 2020.

- příslušnost ke konkrétnímu porostu a porostní skupině,
 - taxon,
 - počet stromů v jednotlivých tlušťkových třídách (s výjimkou 3.4.10),
 - výšku zástupce tlušťkové třídy,
 - stanovení metody soustředování (viz 3.6.5),
 - stanovení obtížnosti kácení (viz 3.6.6).
- 3.6.5 Dřevo pokácených stromů je ponecháno v porostu nebo vyklizeno vhodnou **metodou soustředování**:
- ručně
 - pomocí gravitace
 - animálními prostředky – koňskými potahy,
 - mechanizovaně (úvazkově např. pomocí navijáků či lanovek),
 - bezúvazkově (např. vezením na vyvázečním traktoru či traktorové soupravě)
 - kombinovaně nebo jiným způsobem.
- 3.6.6 **Při stanovení obtížnosti kácení** (koeficientu) je zohledňována:
- dostupnost porostu,
 - členitost a sklonitost⁹ terénu,
 - přítomnost překážek (hustý podrost, oplocení, stavební konstrukce apod.).
- Stanovuje se dle následující stupnice:
- a – nízká obtížnost
 - b – střední obtížnost
 - c – vysoká obtížnost
- 3.6.7 Obsah výčetky (viz 3.6.4) je možné považovat za platnou (aktuální) po dobu maximálně 2 let.

⁹ **Sklonitost terénu ve stupnici:** rovina – do 1:5, mírný svah 1:5-1:2, prudký svah 1:2 – 1:1, extrémní svah nad 1:1).

4 Zakládání a obnova porostů

4.1 Obecné zásady

- 4.1.1 Zakládání porostů se provádí na základě definovaného záměru (případně projektové dokumentace).
- 4.1.2 Způsob (technologie) zakládání/obnovy porostů se volí na základě zhodnocení stanovištních a přírodních podmínek a s ohledem na charakter, způsob a intenzitu využívání dané lokality.
- 4.1.3 Záměrné šíření nepůvodních druhů a kříženců do krajiny je možné jen s povolením orgánu ochrany přírody (ust. § 5 odst. 4 a 5 zákona č. 114/1992 Sb). Přednost mají dřeviny s průvodním listem sadebního materiálu (ust. § 8 zákona č. 149/2003 Sb.).
- 4.1.4 Do volné krajiny nesmí být používány invazní taxony, případně taxony s velkým invazním potenciálem na daném stanovišti.
- 4.1.5 Vysévat či vysazovat uměle vypěstované zvláště chráněné druhy rostlin mimo kultury¹⁰ a zastavěná území obcí lze pouze se souhlasem orgánu ochrany přírody (ust. § 54 odst. 3 zákona č. 114/1992 Sb.).
- 4.1.6 Při výběru taxonů pro plochy v okrajových částech zastavěného území (přechod do krajiny) a plochy přírodě blízkého charakteru je nutné zohlednit druhovou skladbu přirozených porostů a celkový charakter krajiny. Je žádoucí využívat druhy odpovídající přirozené dřevinné skladbě příslušného regionu (včetně méně častých druhů), případně druhy dřevin užívané tradičně v dané oblasti. S ohledem na zachování přirozené genetické variability je zároveň vhodné využívat místní (regionální) zdroje sadebního materiálu a vyhnout se použití kultivarů.

4.2 Způsoby zakládání a obnova porostů

- 4.2.1 Při zakládání/obnově porostu je obvykle využívána výsadba různých typů školkařských výpěstků a sadebního materiálu dle ČSN 464902 a ČSN 482115.
- 4.2.2 Pokud to daná situace a charakter stanoviště umožňuje lze použít i jiné/alternativní způsoby zakládání či obnovy (dřevité řízky, přirozená obnova náletem semen, výsev, kořenová a pařezová výmladnost, haťování apod.) včetně jejich kombinací s výsadbou (4.2.3).
- 4.2.3 **Založení/obnova porostu výsadbou dřevin** může probíhat sadovnickým (zahradnickým) či lesnickým způsobem (technologí) a jejich kombinací (včetně s 4.2.2) podle požadavků na funkci a charakter porostu.
- 4.2.4 Výsadba keřů sadovnickým způsobem probíhá s respektováním SPPK A02 003 Výsadba a řez keřů a lián.
- 4.2.5 Výsadba stromů sadovnickým způsobem probíhá s respektováním SPPK A02 001 Výsadba stromů.
- 4.2.6 Při lesnickém způsobu založení/obnovy porostu lze využít postupu dle standardu SPPK D02 005 Opatření ke zlepšení struktury lesních porostů nebo ČSN 482116 a ČSN 482117.

¹⁰ Pod pojmem „pěstovány v kulturách“ se rozumí, že jde o rostliny úmyslně vysazené, cíleně pěstované člověkem pro užitek nebo okrasu a neponechané samovolnému vývoji bez zásahů nebo vlivů člověka. Jde zejména o rostliny pěstované v zahradách, parcích, na polích a hřbitovech (viz Věstník MŽP č. 3/2000, Sdělení sekretariátu rozkladové komise o výkladech právních předpisů, přijatých výkladovou komisí ministra životního prostředí č. 9/2000).

- 4.2.7 Zakládání a obnova porostů doprovázejících komunikace probíhá s respektováním SPPK A02 010 Péče o dřeviny kolem veřejné dopravní infrastruktury.
- 4.2.8 Zakládání/obnova komponovaných porostů (především v památkách zahradního umění) probíhá s respektováním Metodiky návrhu pěstebních opatření u porostů dřevin pro potřeby památkové péče certifikované Ministerstvem kultury ČR.¹¹

¹¹ BORUSÍK, Pavel, Pavel BULÍŘ a Pavel ŠIMEK. *Metodika návrhu pěstebních opatření u porostů dřevin pro potřeby památkové péče*. Lednice: Mendelova univerzita v Brně, 2021. Nmets-Metodiky schválené příslušným orgánem. Číslo předpisu 240. 8. 3. 2022.

5 Péče o porosty

5.1 Dokončovací a rozvojová péče

- 5.1.1 Po založení porostu až do předání a převzetí díla zadavatelem probíhá **dokončovací péče**. Dokončovací péče zahrnuje všechny práce, které jsou nutné k dosažení takového stavu zakládaného porostu, který při navazující péči umožní jeho další rozvoj.
- 5.1.2 Na dokončovací péči navazuje péče rozvojová, která slouží k dosažení funkčního stavu porostu; postupně přechází v péči udržovací.
- 5.1.3 Dokončovací a rozvojová péče vždy odpovídá příslušnému způsobu založení (viz kap. 4) a stanovenému pěstebnímu cíli. Probíhá v souladu s příslušnými standardy péče o přírodu a krajinu¹² a normami ČSN 83 9021 a ČSN 83 9051.

5.2 Kontrola a udržovací péče o porosty

- 5.2.1 Udržovací péče slouží k zachování funkčního stavu porostu; je realizovaná systémem prováděných pěstebních opatření dle stanovených technologií (viz kap. 6).
- 5.2.2 Návrh pěstebních opatření se provádí na základě dendrologického průzkumu, vychází z pěstební cíle a je stanoven pro každou velikostní kategorii zvlášť.
- 5.2.4 Vyznačení jedinců doporučených k odstranění probíhá ve fázi zpracování výčetky odstraňovaných dřevin (3.6).
- 5.2.5 Pěstební opatření navrhovaná specificky pro porosty keřů jsou uvedena v SPPK A02 003 Výsadba a řez keřů a lián.
- 5.2.6 Při provádění pěstebních opatření je vždy potřeba zohlednit ekologickou funkci porostu v rámci dané lokality (biotop, krátkodobé refugium apod.). Ne vždy je žádoucí odstraňovat veškeré poškozené, suché dřeviny a nahromaděnou odumřelou a rozkládající se biomasu. Musí být ale zajištěna provozní bezpečnost, včetně realizace systému pravidelných kontrol.
- 5.2.7 Kontroly mimolesních porostů je vhodné provádět v obdobném režimu jako kontroly individuálně hodnocených stromů (viz SPPK A01 001 Hodnocení stavu stromů). Obsah a výstup kontrol odpovídá specifickým přístupům k porostům dřevin (viz kap. 3.2-3.4).
- 5.2.8 Při péči a obnově komponovaných porostů dřevin v objektech krajinářské architektury je vždy třeba zvolit takovou technologii pěstebních zásahů a opatření, aby žádoucí funkce a vazby nebyly zásadně narušeny (viz 6.10). V konkrétních situacích lze postupovat podle Metodiky návrhu pěstebních opatření u porostů dřevin pro potřeby památkové péče certifikované Ministerstvem kultury ČR.⁹

5.3 Kácení porostů

- 5.3.1 Kácení v porostech dřevin probíhá s respektováním SPPK A02 005 Kácení stromů.

¹² SPPK A02 001 Výsadba stromů, SPPK A02 002 Řez stromů, SPPK A02 003 Výsadba a řez keřů a lián, SPPK D02 005 Opatření ke zlepšení struktury lesních porostů.

- 5.3.2 Součástí kácení (technologie P-KK a P-KS) není odstraňování či úprava pařezů.
- 5.3.3 Úklid ploch po provedeném kácení se provádí dle SPPK A02 005 Kácení stromů.

6 Technologie

Technologie pěstebních opatření (zásahů) pro porosty dřevin jsou následující:

Kód	Technologie
<i>P-OP</i>	Obnova porostů s využitím kořenové či pařezové výmladnosti
<i>P-RV</i>	Výchovný řez na stromech
<i>P-RB</i>	Bezpečnostní řez na stromech
<i>P-RLPV</i>	Lokální redukce pro zajištění volného provozního profilu
<i>P-PN</i>	Probírka/prořezávka s negativním výběrem
<i>P-PP</i>	Probírka/prořezávka s pozitivním výběrem
<i>P-RTZP</i>	Řez živých plotů a stěn
<i>P-KK</i>	Kompletní vykácení porostu
<i>P-KS</i>	Vykácení suchých a silně poškozených dřevin
<i>P-PK</i>	Probírka/prořezávka kompoziční
<i>P-K</i>	Řez keřů

- 6.1 **Obnova porostu s využitím kořenové či pařezové výmladnosti (P-OP)** je založena na schopnosti některých taxonů vytvářet pařezové (např. rody *Carpinus*, *Alnus*, *Fraxinus*, *Quercus*, *Tilia*) nebo kořenové (např. *Populus alba*, *Populus tremula*, rod *Ulmus*) výmladky.
- 6.2 **Výchovný řez na stromech (P-RV)** probíhá dle SPPK A02 002 Řez stromů, technologie Řez výchovný (S-RV).
- 6.2.1 Povinným parametrem uváděným v poznámce k zásahu je počet stromů, u nichž se výchovný řez provádí (pokud jednoznačně nevyplývá z charakteristiky porostu).
- 6.3 **Bezpečnostní řez (P-RB)** se provádí **na stromech** se zvýšenou hodnotou cíle pádu a probíhá dle SPPK A02 002 Řez stromů, technologie Řez bezpečnostní (S-RB).
- 6.3.1 Provádí se na stromech, které jsou součástí skupiny či porostu a přiléhají k místu se zvýšenou hodnotou cíle pádu (zpravidla komunikace, parkoviště, hřiště, budovy apod.).
- 6.3.2 Povinným parametrem uváděným v poznámce k zásahu je počet stromů, u nichž zásah bude prováděn.
- 6.4 **Lokální redukce pro zajištění volného profilu koruny (P-RLPV)** probíhá dle SPPK A02 002 Řez stromů, technologie Úprava volného profilu koruny (S-RLPV).
- 6.4.1 Může zahrnovat alternativně kompletní zvýšení podchodné/podjezdné výšky všech stromů v porostu nebo pouze jedinců, rostoucích na periferii ve směru k místu s požadavkem zajištění volného technického profilu (zpravidla komunikace, parkoviště apod.). Specifikace záměru se uvádí v poznámce k zásahu.
- 6.4.2 Povinným parametrem uváděným v poznámce k zásahu je počet stromů, u nichž se řez provádí (pokud jednoznačně nevyplývá z charakteristiky porostu).
- 6.5 **Probírka/prořezávka s negativním výběrem (P-PN)** zahrnuje selektivní kácení stromů za účelem odstranit z porostu nežádoucí jedince.
- 6.5.1 Odstraňovány jsou nevhodné stromy zejména dle následujících kritérií:
- druhová skladba (stromy neodpovídající žádané druhové skladbě),
 - suché a významně prosychající stromy,

- stromy významně napadené škůdci a chorobami,
 - významně poškozené stromy,
 - stromy se zdeformovanou korunou, případně s vývojem tlakových vidlic v kosterním větvení.
- 6.5.2 Zásahem nedochází k významnému prořezování porostu. Nesmí dojít k odstranění více než:
- 20 % počtu jedinců ve velikostní kategorii 4,
 - 40 % počtu jedinců v ostatních velikostních kategoriích.
- V opačném případě se jedná o kácení porostu či jeho částí a postupuje se dle 5.3.
- 6.6 **Probírka/prořezávka s pozitivním výběrem (P-PP)** zahrnuje uvolňování cílových jedinců ve skupině.
- 6.6.1 Odstraňovány jsou stromy, které konkurují či jinak nevhodně ovlivňují cílové jedince.
- 6.6.2 Zásahem nedochází k významnému prořezování porostu. Nesmí dojít k odstranění více než:
- 30 % počtu jedinců velikostní kategorii 4,
 - 50 % počtu jedinců v ostatních velikostních kategoriích.
- V opačném případě se jedná o kácení porostu či jeho částí a postupuje se 5.3.
- 6.7 **Řez živých plotů a stěn (P-RTZP)** probíhá dle SPPK A02 002 Řez stromů, technologie Řez živých plotů a stěn (S-RTZP).
- 6.8 **Kompletní vykácení porostu (P-KK)** zahrnuje úplné odstranění všech dřevin v porostu či skupině (viz 5.3).
- 6.9 **Vykácení suchých a silně poškozených dřevin (P-KS)** zahrnuje selektivní odstranění suchých, významně prosychajících a zásadním způsobem poškozených dřevin z porostu. Navrhuje se za zejména účelem zvýšení provozní bezpečnosti.
- 6.10. **Probírka/prořezávka kompoziční (P-PK)** je specifickou variantou probírky, která je realizována v objektech zahradní a krajinářské architektury. Je zaměřena na dosažení kompozičního záměru v porostech.
- 6.10.1 Jedná se o kombinaci pozitivního a negativního výběru.
- 6.10.2 Pozitivním výběrem jsou odstraňovány stromy, které konkurují či jinak nevhodně ovlivňují cílové jedince. Dále jsou odstraňovány stromy, které jsou v přímém rozporu s kompozičním záměrem
- 6.10.3 Negativním výběrem jsou odstraňovány zejména stromy z hlediska zdravotního výběru (stromy s výrazným mechanickým poškozením, suché, schnoucí, napadené škůdci apod.) stromy taxonomicky nevhodné, stromy nevhodně zahušťující strukturu porostní výstavby.
- 6.11. **Řez keřů (P-K)** probíhá s využitím technologií uvedených ve standardu SPPK A02 003 Výsadba a řez keřů. Intenzita a volba opatření vychází z pěstebního stavu keřů s přihlédnutím k porostní situaci.

Příloha č. 1 Pěstební stav porostu – popis jednotlivých stupňů

Stupeň klasifikace		Popis pěstebního stavu
1	Zcela vyhovující	Pěstební stav vhodný, plně využitelný. Soubor jedinců tvořících vnitřní strukturu porostní výstavby porostu je plně pěstebně využitelný v kontextu naplňování, stabilizace, popř. rozvoje funkce porostu, v jehož rámci je porostní skupina vymezena.
2	Uspokojivý	Pěstební stav narušený, podmíněně využitelný. Dílní část jedinců je ve zhoršeném pěstebním stavu v rozporu s funkcí porostu, v jehož rámci je porostní skupina vymezena. Vnitřní struktura porostní výstavby porostu je narušena, popř. ohrožena, ale vzniklou situaci je ještě možno stabilizovat, popř. zlepšit realizací souboru pěstebních opatření.
3	Neuspokojivý	Pěstební stav nevhodný, nevyužitelný. Podstatná část jedinců je ve zhoršeném pěstebním stavu v rozporu s funkcí porostu, v jehož rámci je porostní skupina vymezena (to znamená, že se jedná o jedince pěstebně nevyužitelné). Vnitřní struktura porostní výstavby porostu je nevratně ohrožena. Vzniklou situaci je ještě možno maximálně dočasně stabilizovat, jinak než přímou obnovou, popř. přestavbou.

Příloha č. 2 Popis vývojových fází porostů dřevin

Vývojová fáze	Specifikace	Popis
mladý porost	kultura	Nejmladší věková fáze porostu (týká se zejména porostů lesního charakteru v zahuštěných výsadbách nebo výsevech), od období umělého založení do doby zapojování korun. Druhová skladba a spon jsou dány druhovou skladbou a množstvím použitého sadebního materiálu. V této věkové fázi se jedná o nezajištěný porost.
	nálet	Nejmladší věková fáze porostu, od období vzklíčení semen vysemeněných z mateřského porostu do doby zapojování korun. Druhová skladba a spon jsou dány druhovou skladbou dřevin mateřského porostu a množstvím semenáčků. V této věkové fázi se jedná o nezajištěný porost.
	nárost	Zajištěný zapojený porost vznikající z náletu ve stádiu počínající prostorové diferenciaci korunové vrstvy.
	mlazina	Zajištěný porost vznikající z kultury, popř. z nárostu ve stádiu zapojování korunového prostoru jedinců, doprovázené počínající prostorovou diferenciací korunové vrstvy. Koruny jednotlivých stromků jsou již navzájem prorostlé, ale jsou doposud hluboce zavětvené. Dochází k dynamickému odumírání jednotlivých stromů.
	tyčkovina	Porost ve věkové fázi navazující na mlazinu, typická výrazným konkurenčním tlakem v korunovém prostoru spojeném s diferenciací kmínků a korun stromků. Tloušťka kmínku v 1 m nad zemí nedosahuje 7 cm. Dochází k prosychání spodních částí korun, vyvětřování a dynamickému odumírání jednotlivých stromů.

Vývojová fáze	Specifikace	Popis
porost středního věku	tyčovina	Porost ve věkové fázi navazující na tyčkovinu. Fáze typická dynamickým výškovým přírůstem, při němž dochází k prodlužování a tloušťnutí kmínků stromků. Tloušťka kmínku v 1 m nad zemí je 7 až 13 cm. Spodní část korun je již tvořena suchými větvemi. Poěrost má jednotný charakter vyznačující se nízkou hmotovou rozrůzněností.
	nastávající kmenovina	Porost ve věkové fázi navazující na tyčovinu, fáze typická pokračováním dynamického výškového přírůstu, při němž dochází k výraznému zvyšování nasazení zelené koruny. V této věkové fázi dochází k další výrazné výškové a prostorové diferenciaci, při níž se uvnitř porostu přirozeně vytváří etáže (lze vylíšit etáž nadúrovně, hlavní úrovně a podúrovně). Většina kmenů dosahuje výčetní tloušťky do 25 cm (tj. obvod kmene v 1 m nad zemí je do 80 cm).
dospívající/dospělý porost	kmenovina	V této věkové fázi dochází k výraznému zpomalení výškového přírůstu, pokračuje tloušťkový přírůst. Dochází ke stabilizaci výšky nasazení zelené koruny u stromů v hlavní úrovni a v nadúrovni. Pokračuje diferenciacie (disproporce) mezi jednotlivými etážemi porostu spojená se zvětšováním hmotové rozrůzněnosti.
rozpadající se porost		V této věkové fázi dochází k úplnému útlumu výškového přírůstu a k výraznému zpomalení tloušťkového přírůstu. Dochází k přirozenému prořezávání korun a k samovolnému úhynu jednotlivých stromů. Tento proces vede k postupnému prořezávání porostu a následně k jeho rozpadu.
věkově a prostorově diferencovaný porost		Porost s výraznou porostní diferenciací, stratifikací a přítomností více vývojových fází; zahrnuje také porosty s vysokou biologickou hodnotou (senescentní).

Příloha č. 3 Perspektiva porostu – popis jednotlivých stupňů

a - dlouhodobě perspektivní

Porost na stanovišti vhodný a udržitelný v horizontu desetiletí.

b - krátkodobě perspektivní (perspektiva dočasná)

Porost na stanovišti dočasně udržitelný, případně ve stavu, kdy nelze očekávat dlouhodobou perspektivu.

c - neperspektivní

Porost na stanovišti nevhodný, případně s velmi krátkou předpokládanou dobou ponechání.

Příloha č. 4 Stanovení dendrologického potenciálu porostu dřevin

Dendrologický potenciál je hodnocen tříbodovou klasifikační stupnicí dle následující tabulky:

Stupeň klasifikace		Popis dendrologického potenciálu
1	vysoký	<p>Porosty vysoce kompozičně hodnotné, nacházející se ve struktuře prostorového uspořádání odpovídající cílovým funkcím – porosty střednědobě až dlouhodobě stabilní, v dobrém zdravotním stavu s dominantním zastoupením stanovištně odpovídající druhové skladby.</p> <p>Podíl stromů, které nesplňují tato kritéria je přípustný maximálně v takové míře, aby nedosahoval meze, při níž by byla narušena požadovaná vnitřní struktura porostní výstavby.</p>
2	střední	<p>Porosty vysoce kompozičně hodnotné až středně hodnotné s narušenou strukturou prostorového uspořádání, umožňující pouze dočasné plnění cílových funkcí - porosty střednědobě až krátkodobě stabilní ve zdravotním stavu, který umožňuje prodloužení stability realizací stabilizačních pěstebních opatření; nutnou podmínkou je, že stromový inventář obsahuje dostatečné množství jedinců v pěstebně plně využitelném stavu s dominantním zastoupením odpovídající druhové skladby.</p> <p>Porost obsahuje takový podíl stromů ve zhoršeném stavu, při němž již dochází k narušení vnitřní struktury prostorové výstavby. Podíl takových stromů je přípustný maximálně v takové míře, aby nedosahoval meze, při níž by byla ohrožena vlastní podstata existence porostu.</p>
3	nízký	<p>Porosty s kompoziční hodnotou střední až nízkou s narušenou strukturou prostorového uspořádání, neumožňující ani dočasné plnění cílových funkcí - porosty na počátku rozpadu, popř. již rozpadlé, ve zdravotním stavu, který neumožňuje ani dočasnou stabilizaci realizací stabilizačních pěstebních opatření a je tudíž nutné přistoupit k jeho obnově; v případě, že stromový inventář obsahuje dílčí podíl jedinců v pěstebně využitelném stavu s dominantním zastoupením stanovištně odpovídající druhové skladby, je možno tyto jedince využít v procesu obnovy porostu.</p> <p>Porost obsahuje takový podíl stromů ve zhoršeném stavu, při němž již dochází k rozpadu vnitřní struktury prostorové výstavby. Podíl takových stromů převyšuje míru, při níž je ohrožena vlastní podstata existence porostu.</p>

Příloha č. 5 Příklad tabulek dendrologického průzkumu porostů včetně návrhu pěstebních opatření

Pro typ porostní skupiny A (stromy) a B (stromy a keře a/nebo liány):

Název základní plochy:													
číslo porostu	porostní skupina	výměra (m ²)	vývojová fáze porostu	zastoupení etází (pouze pro vývojovou fázi 4)	taxon	zastoupení (ks/%)	velikostní kategorie	počet jedinců /plocha	perspektiva	pěstební opatření			poznámka
										technologie	naléhavost	opakování	
							1a	ks					
							1b	m ²					
							2	ks					
							3	ks					
							4	ks					
							1a	ks					
							1b	m ²					
							2	ks					
							3	ks					
							4	ks					
							1a	ks					
							1b	m ²					
							2	ks					
							3	ks					
							4	ks					

Pro typ porostní skupiny C (keře a/nebo liány):

Název základní plochy:												
číslo porostu	porostní skupina	výměra (m ²)	pokryvnost (%)	velikostní kategorie	podíl z plochy keřů (%)	taxon	zastoupení (%)	pěstební stav	pěstební opatření			poznámka
									technologie	naléhavost	opakování	
				1								
				2								
				3								
				1								
				2								
				3								

Příloha č. 6 Příklad tabulky s výčtem odstraňovaných dřevin (výčetka)

Název základní plochy:											
číslo porostu	porostní skupina	taxon	tloušťková třída	počet jedinců /plocha		výška zástupce tloušťkové třídy	výpočet hmoty biomasy (m ³)	metoda soustředování	obtížnost kácení		
			plocha		m ²						
			0-10		ks						
			11-20		ks						
			21-30		ks						
			31-40		ks						
			41-50		ks						
			51-60		ks						
			61-70		ks						
			71-80		ks						
		81-90		ks							
					plocha		m ²				
					0-10		ks				
					11-20		ks				
					21-30		ks				
					31-40		ks				
					41-50		ks				
					51-60		ks				
					61-70		ks				
					71-80		ks				
		81-90		ks							
					plocha		m ²				
					0-10		ks				
					11-20		ks				
					21-30		ks				
					31-40		ks				
					41-50		ks				
					51-60		ks				
61-70					ks						
71-80					ks						
81-90		ks									

**Příloha č. 7 Seznam zpracovávaných Standardů péče o přírodu a krajinu
(Arboristické standardy)**

01 Kontroly, hodnocení, plánování

- 01 001 Hodnocení stavu stromů
- 01 002 Ochrana dřevin při stavební činnosti

02 Technologické postupy

- 02 001 Výsadba stromů
- 02 002 Řez stromů
- 02 003 Výsadba a řez keřů
- 02 004 Bezpečnostní vazby a ostatní stabilizační systémy
- 02 005 Kácení stromů
- 02 006 Ochrana stromů před úderem blesku
- 02 007 Úprava stanovištních poměrů dřevin
- 02 008 Zakládání a péče o porosty dřevin
- 02 009 Speciální zásahy na stromech
- 02 010 Péče o dřeviny kolem veřejné dopravní infrastruktury
- 02 011 Péče o dřeviny kolem veřejné technické infrastruktury

© 2023 Mendelova univerzita v Brně
Lesnická a dřevařská fakulta
Zemědělská 3
613 00 Brno

© 2023 Agentura ochrany přírody a krajiny ČR
Kaplanova 1931/1
148 00 Praha 11

SPPK A02 008
www.nature.cz

2023